

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ**

**ПРАВИЛНИК
О СТАНДАРДИМА И НОРМАТИВИМА ЗА ОБЛАСТ ПРЕДШКОЛСКОГ
ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА**

Бања Лука, јули 2019. године

На основу члана 20. став 2. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 79/15) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број 115/18), министар просвјете и културе, 16. јула 2019. године, доноси

ПРАВИЛНИК О СТАНДАРДИМА И НОРМАТИВИМА ЗА ОБЛАСТ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се просторни, материјални и други стандарди и нормативи за оснивање и рад предшколских установа и играоница за дјецу, који се односе на примјену програма предшколског васпитања и образовања и на безбједност боравка дјеце и одраслих у предшколским установама и играоницама за дјецу.

Члан 2.

Стандарди и нормативи прописани овим правилником примјењују се у предшколским установама и играоницама за дјецу које су регистроване у складу са Законом о предшколском васпитању и образовању (у даљем тексту: Закон).

Члан 3.

Стандарди и нормативи за предшколске установе (у даљем тексту: установе) и играонице за дјецу (у даљем тексту: играонице) односе се на:

- 1) објекат установе,
- 2) унутрашњи простор и опрему,
- 3) материјале за рано учење и дидактичка средства,
- 4) вањски простор и опрему,
- 5) осигурање безбједности боравка дјеце и одраслих.

ГЛАВА II ОБЈЕКАТ УСТАНОВЕ

Члан 4.

Величина установе планира се на основу броја предшколске дјеце за који се оснива установа на подручју јединице локалне самоуправе, односно дугорочног плана пријема дјеце у установу.

Члан 5.

- (1) Установа у свом саставу може имати организационе јединице.
- (2) Оптимални капацитет објекта једне организационе јединице установе је од 75 до 100 дјеце, односно четири васпитне групе, а оптимални капацитет установе је од 25 до 30 васпитних група у складу са најбољим интересом дјетета.

Члан 6.

(1) Локација земљишта на којој се гради објекат установе треба да испуњава услове дефинисане прописима којима се уређује област уређења простора и грађења, те прописима којима се уређује област заштите животне и радне средине.

(2) При избору локације земљишта за изградњу објекта установе, потребно је:

1) да се дјетету осигура безбједност на путу до установе, омогућавањем безбједног саобраћајног прилаза и других услова да би родитељи могли безбједно да предају и преузимају дијете из установе,

2) да објекат не буде на локацији гдје постоји могућност веће концентрације штетних материја у ваздуху од просјечне дозвољене границе предвиђене за насељена мјеста,

3) да објекат не буде на локацији гдје постоји могућност веће концентрације штетних материја у земљишту, посебно тешких метала и то олова, бакра, арсена и хрома,

4) да је, по могућности, то мјесто у близини паркова и зеленила гдје нема буке, а даље од фабрика и прометних саобраћајница,

5) да је то мјесто изложено природној свјетлости,

6) да је земљиште довољно порозно, без влаге и подземних вода,

7) да је то мјесто заштићено од јаких ваздушних струјања.

(3) Дозвољене вриједности параметара из става 2. тачка 3) овог члана садржане су у Прилогу 1. који чини саставни дио овог правилника.

Члан 7.

(1) Објекат установе се гради у складу са техничким прописима којима се уређује област уређења простора и грађења.

(2) Приликом израде главног пројекта објекта установе треба да се примјењују стандарди и нормативи прописани овим правилником.

Члан 8.

(1) Објекат установе је архитектонска и грађевинска цјелина, прилагођена за извођење различитих васпитно-образовних активности, најближа организацији породичног дома, која омогућава комуникацију између различитих простора и обезбјеђује надгледање дјецe и комуникацију међу дјецом без обзира на то у којој радној соби и простору дјецa из васпитне групе бораве.

(2) Објекат установе треба да пружа сигурно, безбједно, пријатно и стимулативно окружење, које омогућава његу и бригу о дјеци, учење кроз игру, спровођење васпитно-образовних активности и подстицање интеракције међу дјецом.

(3) Дизајн и изглед објекта установе треба да омогућава дјеци стицање разноврсних искустава, неопходних за њихов правилан раст и физички, интелектуални, социо-емоционални развој и развој говора, комуникације и стваралаштва.

(4) Објекти установка и приступ објектима треба да буду прилагођени дјеци са сметњама у развоју у складу са прописом којим се прописују услови за планирање и пројектовање објеката за несметано кретање дјецe и лица са умањеним тјелесним способностима.

Члан 9.

Објекти установе треба да имају простор за активности које подстичу дјечји развој и учење и односе се на:

- 1) исхрану,
- 2) дневни одмор, укључујући и физиолошки потребан сан,
- 3) одржавање личне хигијене и хигијене простора,
- 4) различите видове и врсте дјечје игре у затвореном простору, као и на отвореном простору,
- 5) индивидуалне активности, активности у малим групама и са цијелом групом.

Члан 10.

(1) Простор у јасличким групама пројектује се на начин који омогућава сигурност дјеце и слободу кретања којом се подстиче учење стицањем разноврсних чулних искустава у активностима ваљања, пузања, лежања, устајања уз придржавање и учења ходања.

(2) Просторије вртићких група пројектују се тако да омогућавају дјечи несметано кретање, истраживање и учење у мањим или већим, јасно дефинисаним просторима за учење, игру и вршњачко дружење.

Члан 11.

(1) Грађевински и инсталациони материјали и производи који се користе при изградњи објекта треба да буду еколошки и хигијенски одговарајући, да су отпорни на механичка оштећења, те да дају осјећај топлоте, у складу са прописом којим се уређује област просторног уређења и грађења објеката.

(2) Подови, зидови и плафони граде се од материјала који ублажавају буку.

(3) Ниво буке у околини објекта и у другим просторима који се налазе у истом објекту, треба да задовољава прописане стандарде којима се регулише ниво буке.

(4) Параметри за дозвољени ниво буке у објекту установе садржани су у Прилогу 2. који чини саставни дио овог правилника.

(5) Подови просторија објекта су трајни, равни и лаки за одржавање, термички прилагођени намјени објекта, глатки, али не клизави, те погодни за различите врсте активности, укључујући игру са водом и природним материјалима.

Члан 12.

(1) Установа може имати највише три надземне етажe: приземље, први и други спрат и једну подземну етажу.

(2) Радне собе и остале просторије које користе дјеца у објекту не смију бити испод нивоа земљишта.

(3) Висина просторија објекта не може бити нижа од 250 cm.

(4) Изузетно, ако се просторије установе налазе у поткровљу објекта, висина најнижег дијела таквих просторија не може бити нижа од 150 cm, а највишег дијела не може бити нижа од 220 cm.

Члан 13.

(1) Приступ објекту и улаз у објекат треба бити поплочан материјалом који онемогућава клизање и који је прилагођен дјечи са сметњама у развоју.

(2) Улазна врата у објекту имају надстрешницу, отварају се према вани и треба да су опремљена аутоматским уређајем за затварање.

(3) Врата у објектима су без прагова.

(4) Уколико врата имају стакло, оно треба да је отпорно на ударе или обложено заштитном фолијом.

Члан 14.

(1) Газиште степеница објекта израђује се од материјала који онемогућава клизање и који се лако одржава, а ивице степеница су благо заобљене.

(2) Уколико је газиште степенице израђено од материјала који може проузроковати физичку нестабилност и повреду дјетета, или уколико ивица газишта степенице није заобљена, ивица се треба заштитити одговарајућим материјалом.

(3) Висина газишта степенице не смије бити већа од 15 cm, а дубина газишта треба да је најмање 30 cm.

(4) Ограда на степеништу треба да буде израђена од вертикално постављених елемената са висином од најмање 100 cm тако да је максималан размак између тих елемената 8 cm.

(5) Уколико је ограда на степеништу изграђена од хоризонтално постављених елемената потребно је поставити заштиту да би се осигурала безбједност дјече приликом кориштења степеништа.

(6) Поред ограде, на зидовима дужином степеништа потребно је поставити рукохвате прилагођене висини дјетета и његовој самосталној употреби, на висини од 50 cm до 60 cm од пода.

Члан 15.

(1) За дјecu која користе инвалидска колица или ортопедско помагало треба да буде обезбијеђен одговарајући прилаз објекту или лифт, односно платформа за дизање.

(2) Уколико је у објекту предвиђен лифт за превоз дјече, треба да буде пројектован на начин да је дјечи доступан само у присуству одраслих.

Члан 16.

Објекат треба да има одговарајуће гријање, вентилацију, заштиту од буке, оптимално природно освјетљење просторија и осигурано замрачивање у радним собама за боравак дјече.

Члан 17.

(1) Освјетљење у објектима може бити природно и вјештачко, с тим да природно свјетло треба да буде највећи извор освјетљења.

(2) Освјетљење просторија за боравак дјече у објекту треба да буде равномјерно, најмање 200 лукса, било да се ради о природном, или о вјештачком свјетлу.

(3) Свјетлосна тијела у радним собама и просторијама за заједничке активности треба да буду заштићена ради безбједности дјече.

Члан 18.

Прозори и друге стаклене површине треба да буду безбједне за дјецу и уколико су у висини дјечјих очију, да имају заштитну фолију или заштиту са прозачним баријерама које онемогућавају повреде дјеце.

Члан 19.

(1) Уколико је пројектном документацијом за изградњу објекта предвиђен балкон или тераса, треба да буду заклоњени од сунца, заштићени од временских неприлика и лако доступни из радне собе.

(2) У зависности од величине земљишта и положаја установе, балкони или терасе могу бити заједнички за више соба или све радне собе.

(3) Подна површина балкона или терасе треба да буде са топлотном изолацијом и од лакоперивог материјала који се не клиже, постављена тако да је нагнута од унутрашњег зида према спољашњој ивици балкона или терасе.

(4) Ограда на балкону или тераси треба да буде израђена од вертикално постављених елемената, а максималан размак између тих елемената је 8 cm.

(5) Балкон треба да буде ограђен оградом која је висока најмање 150 cm.

(6) Ограда терасе треба да буде висока најмање 150 cm, а уколико је тераса у равни са вањском површином земљишта ограда терасе треба да буде висока најмање 60 cm.

(7) Уколико је ограда балкона или терасе изграђена од хоризонтално постављених елемената, потребно је поставити заштиту да би се осигурала безбједност дјеце приликом кориштења балкона или терасе.

(8) Балкони или терасе истовремено представљају простор за евакуацију дјеце из објекта у случају опасности.

Члан 20.

(1) Микроклима објекта, која укључује релативну влажност ваздуха, брзину струјања ваздуха и температуру у радним собама треба да буде усклађена са дозвољеним параметрима који су садржани у Прилогу 3. који чини саставни дио овог правилника.

(2) Објекат треба бити прозачан, без присуства влаге у дијеловима објекта или на површинама у објекту.

(3) У објекту треба бити омогућено свакодневно мјерење влажности ваздуха помоћу хигрометра.

Члан 21.

(1) Провјетравање објекта врши се тако да се ваздух мијења три пута на час, при чему брзина струјања у радним собама не смије бити већа од 0,2 m/sec.

(2) Поред природног, у гардеробама, кухињи, санитарним просторијама за дјецу и вешерници, пожељно је и механичко провјетравање.

Члан 22.

Уколико се у објекту користи клима-уређај, треба га сервисирати, односно чистити најмање једном годишње код овлаштеног сервиса.

Члан 23.

- (1) Загријавање у објекту треба да буде равномјерно.
- (2) Гријна тијела у објекту треба да буду заштићена маском ради безбједности дјеце, а радијатори треба да имају сигурносне вентиле.
- (3) Изузетно од става 2. овог члана, радијатори који немају оштре ивице не морају бити заштићени маском.
- (4) Пећи на чврсто гориво и плинске пећи не смију се користити у просторијама у којима бораве дјеца.
- (5) У објекту треба бити омогућено свакодневно мјерење температуре ваздуха помоћу термометра.

Члан 24.

- (1) Ради безбједности дјеце, електричне инсталације треба да имају заштиту.
- (2) У свакој радној соби треба да буду двије утичнице које су по могућности на висини од најмање 150 cm и које су заштићене сигурносним елементима.
- (3) Објекат установе треба да има инсталације за приступ телефону и интернету.

Члан 25.

- (1) У свим просторијама објекта у којима бораве дјеца неопходно је вршити испитивање биолошких и хемијских штетности.
- (2) Параметри дозвољених вриједности биолошких и хемијских штетности садржани су у прилозима 4. и 5, који чине саставни дио овог правилника.

Члан 26.

- (1) Испитивања микроклиме и биолошких и хемијских штетности врши јавна установа са лиценцом за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности и микроклиме.
- (2) Испитивање из става 1. овог члана врши се најмање једном у три године, и то једном у зимском периоду када је температура ваздуха мања од 5 °C и једном у лјетном периоду када је температура ваздуха већа од 15 °C.
- (3) Уколико током коришћења објеката дође до промјене услова или постојања сумње да је дошло до прекорачења појединих параметара, треба да се изврши ванредно испитивање по захтјеву оснивача или по налогу надлежног инспектора.
- (4) Доказ о извршеним испитивањима из става 3. овог члана доставља се приликом утврђивања испуњености услова за оснивање и наставак рада установе.

Члан 27.

Свака организациона јединица установе има унутрашњи и вањски простор, који по могућности треба да представља јединствену архитектонску цјелину.

ГЛАВА Ш

УНУТРАШЊИ ПРОСТОР И ОПРЕМА УСТАНОВЕ

Члан 28.

Просторије за дјецу у јасличким групама и дјецу са тешкоћама у кретању у установама налазе се у приземљу.

Члан 29.

(1) Обавезне просторије у објекту установе су:

- 1) радна соба,
- 2) комуникациони простор,
- 3) гардероба за дјецу,
- 4) санитарни простор за дјецу,
- 5) санитарни простор за одрасле,
- 6) просторије за припрему хране, и то:
  1. кухиња у дјечјем вртићу,
  2. приручна кухиња у клубу за дјецу,
- 7) просторије за управу,
- 8) технички блок.

(2) Просторије из става 1. тачка б) подтачка 1. и т. 7) и 8) овог члана нису обавезне за клуб за дјецу, али клуб за дјецу треба да има оставу за прибор и средства за одржавање простора и опреме и других материјала потребних за рад установе у складу са овим правилником.

(3) Кухиња из става 1. тачка б) подтачка 1. овог члана и просторије за управу из става 1. тачка 7) овог члана нису обавезне за сваку организациону јединицу установе.

(4) Уколико установа или организациона јединица установе нема кухињу, треба имати приручну кухињу у којој се може припремати искључиво доручак, ужина и млијечна храна, те вршити припрема за сервирање претходно припремљених obroka.

(5) Кухиња може бити смјештена и у одвојеном објекту када се транспорт хране врши у складу са прописом којим се прописују услови и начин остваривања исхране, њега, превентивно-здравствене и социјалне заштите дјеце у предшколској установи.

Члан 30.

Уколико се у простору основне школе оснива установа или организациона јединица установе школска приручна кухиња може се користити и за потребе установе.

Члан 31.

Поред просторија из члана 29. овог правилника установа у свом саставу, зависно од потреба дјеце и могућности оснивача, може имати и:

- 1) вишенамјенски простор који може служити и за ручавање,
- 2) простор за заједничке активности,
- 3) просторије за физички активну игру и рекреативне активности,
- 4) просторије за релаксацију и тиху игру гдје се дјеца могу одмарати,
- 5) простор за спавање и одмор,
- 6) просторије за различите видове подршке учењу,
- 7) атеље,

- 8) радионицу за рад са глином,
- 9) радионицу за израду лутака, играчака и другог дидактичког материјала,
- 10) простор за васпитно-образовне раднике,
- 11) простор за родитеље,
- 12) простор за библиотеку,
- 13) простор за дидактичка средства и материјале за игру,
- 14) простор за пружање прве помоћи,
- 15) друге просторије.

Члан 32.

(1) Простор објекта који се користи за учење и васпитно-образовне активности за примјену програма предшколског васпитања и образовања чини корисну радну површину објекта.

(2) Процјена капацитета установе врши се на основу корисне радне површине из става 1. овог члана, с тим да се дозвољени број дјеце која могу бити укључена у установу рачуна само на основу корисне радне површине радних соба и норматива о броју дјеце у васпитним групама утврђеног Законом.

(3) Корисна радна површина из става 1. овог члана рачуна се тако што се од укупне површине одузима површина простора која је намијењена за фиксирани намјештај и опрему.

(4) Корисна радна површина објекта која се не рачуна приликом одређивања капацитета установе може се користити као подршка активном учењу дјеце заснованом на игри и стимулативном окружењу.

Члан 33.

Објекти установе треба да буду опремљени у складу са прописима којима се уређују услови безбједности које морају да испуњавају предмети опште употребе.

Члан 34.

(1) Намјештај, опрема и играчке у објекту треба да буду прилагођени узрасту дјетета и његовим потребама, подстичући његов развој и рано учење.

(2) Намјештај и опрема у објекту треба да буду одговарајућег дизајна примјереног дјечјем узрасту, стабилни, безбједни и лаки за одржавање.

(3) Рубови и углови намјештаја треба да буду глатки и заобљени, а столови и столице прилагођени узрасту и потребама дјеце.

(4) Тешки ормари и нестабилан намјештај треба да буду причвршћени за зид.

(5) Распоред намјештаја и уређење простора гдје бораве дјеца треба да одражава породичну атмосферу и да пружа могућности за планиране и спонтане групне и индивидуалне активности и разноврсне игре.

(6) Намјештај и опрема треба да омогући брзо прилагођавање и једноставну промјену структуре простора.

Члан 35.

(1) Радна соба установе одражава концепт мањих дефинисаних и флексибилно уређених простора за учење, игру, релаксацију, одмор и активности дјеце, организованих тако да омогућавају рад са малим групама дјеце, рад са цијелом групом, као и индивидуални рад са дјецом.

(2) Радна соба установе треба да има најмање три јасно дефинисана простора за учење у виду центара и простор за окупљање цијеле групе.

(3) Центри из става 2. овог члана су физички дефинисани простори у радној соби са ниским покретним преградама који пружају оптималне услове за учеће активности и игру мањег броја дјеце.

(4) Простори за учеће из става 2. овог члана могу бити стални и повремени.

(5) Зидови радне собе не могу бити оштрих ивица, јаких, тамних и рефлектујућих боја.

Члан 36.

(1) Елементи за опремање простора у радној соби треба да омогућавају прегледност цијелог простора и не смију спутавати дјецу у кретању и истраживању простора.

(2) Радна соба треба да буде опремљена:

1) дјечјим столовима,

2) дјечјим столицама,

3) отвореним ниским полицама за играчке, књиге, дидактички материјал и дјечје радове,

4) елементима за уређивање простора за учеће тематски одређеног, важног за подржавање и подстицање дјечије самосталности, одлучивања, иницијативности, оригиналности, интеракције с вршњацима и одраслима као што су мобилне полице или преграде уређене са обје стране,

5) зидним паноима,

6) огледалом постављеним у висини дјетета величине око 120 cm · 50 cm, заштићеним од ломљења специјалном фолијом,

7) антиалергијском подном простирком.

(3) Радна соба може да буде опремљена и са:

1) лаким лежаљкама или пјенастим и спужвастим материјалима за одмор дјеце које се могу слагати у висину на мобилним спремиштима,

2) струњачама,

3) фотељама,

4) ормарима,

5) мобилном мини позорницом,

6) зидним сатом са истакнутим бројкама,

7) радним столом за васпитаче,

8) другим елементима погодним за остваривање васпитно-образовног процеса.

Члан 37.

(1) Дјечји сто својим обликовним и конструктивним карактеристикама има више намјена и треба да одговара здравственим, хигијенским, физиолошким и механичким условима за све дневне активности.

(2) Горња плоча је од глатког и лакоперивога материјала који се лако може дезинфиковати, а у случају механичког оштећења у цјелости замијенити.

(3) Дјечји столови треба да буду заобљених ивица са минималном површином плоче од 40 cm · 40 cm по дјетету са висином од 52 cm до 56 cm.

Члан 38.

(1) Дјечја столица треба да је прилагођена анатомским карактеристикама физичког развоја дјетета тако да димензије и конструкција столице обезбјеђују дјетету да сједи усправно, држећи у вертикалном положају врат и труп, али не на основу активног мишићног напрезања, већ преко допунских тачака ослонца.

(2) Дјечја столица треба да има наслон за леђа тако да труп има ослонац у области појасног дијела кичме, а за дјецу до двије године столица треба да има и наслон за руке.

(3) Висина дјечје столице треба да буде у распону од 30 cm до 38 cm, с тим да се за јаслички узраст могу користити столице висине до 30 cm, тако да дјечје ноге при сједењу на тим столицама буду савијене под правим углом и мирно ослоњене цијелом површином стопала на под.

(4) Дјечје столице требају бити стабилне, али не смију бити тешке, како би их могла помијерати и сама дјеца.

(5) Број дјечјих столица треба да буде једнак броју дјеце у установи.

Члан 39.

(1) У радној соби или у простору уз радну собу у јасличким групама потребно је обезбиједити сигуран хигијенски простор за пресвлачење у којем се налази:

- 1) сто за повијање,
- 2) ормарић за веш,
- 3) умиваоник.

(2) Установа може обезбиједити интиман и пријатан простор и за дојење дјеце.

Члан 40.

Површина радне собе не може бити мања од 25 m² с тим да се у радној соби треба обезбиједити најмање 2,5 m² корисне радне површине за свако дијете.

(2) За васпитне групе које се формирају у болницама за дјецу која су на дужем болничком лијечењу треба да буду обезбијеђене радне собе чија величина треба да буде најмање 20 m², односно најмање 2,5 m² за свако дијете.

Члан 41.

(1) Комуникациони простори у установи су:

- 1) предулаз,
- 2) ходници,
- 3) степеништа.

(2) Комуникациони простори треба да омогућавају међусобну повезаност и прегледност над активностима дјеце.

(3) Комуникациони простор из става 1. т. 2) и 3) овог члана нису обавезни.

Члан 42.

(1) Гардероба за дјецу у установи је, по правилу, смјештена у непосредној близини радне собе.

(2) Гардероба може бити смјештена и у предулазу, улазном или у централном дијелу објекта и у том случају може бити заједничка за више васпитних група.

(3) Гардероба може бити полуотворен простор ка радној соби и организована као мањи простор за учење и играње дјеце тако да одрасли имају преглед над активностима дјеце.

(4) У простору гардеробе треба да буде посебно означено мјесто за свако дијете.

Члан 43.

(1) Гардеробни елементи треба да буду израђени од материјала отпорних на воду и влагу, тако да испуњавају хигијенске и техничке услове за одлагање одјеће и обуће.

(2) Гардероба у објекту треба да буде опремљена:

- 1) ормаром или гардеробном стијеном за одјећу и обућу,
- 2) клупом за обување,
- 3) вјешалицама.

(3) Гардеробни елементи из става 2. овог члана треба да буду прилагођени узрасту дјетета и причвршћени за зид ради безбједности дјете.

Члан 44.

(1) Санитарни простор за дјецу у установи састоји се од предпростора и тоалета, који може бити и јединствен простор, а треба да буде пројектован, по правилу, што ближе радним собама.

(2) Санитарни простор из става 1. овог члана треба да буде смјештен у посебну просторију која је дизајнирана тако да омогућава дјецу која су самостална у одржавању личне хигијене, безбједан приступ и без помоћи одраслих, али уз могућност њиховог надгледања.

(3) Уколико су пројектом предвиђена врата на санитарним просторима, треба да се отварају према вани.

Члан 45.

Санитарни простор треба да буде адекватно одвојен од кухиње и вишенамјенског простора који се користи за ручавање, односно простора за припрему и дистрибуцију хране.

Члан 46.

(1) Зидови и подови у санитарним просторијама у објектима се облажу грађевинским производом који је отпоран и непропустан за воду у висини не нижој од 160 cm.

(2) Зидне облоге треба да буду погодне за прање и дезинфекцију и од таквих материјала да се дијете не може повриједити, у случају њиховог оштећења.

(3) Вањски прозори у санитарним просторијама су од непрозирног стакла или су обложени фолијом која омогућава већу приватност дјете.

(4) Зидна огледала треба да буду заштићена одговарајућом фолијом, ради безбједности дјете.

Члан 47.

(1) Дизајн, конструкција и положај санитарне опреме у санитарним просторима треба да обезбјеђује сигурност и да је адекватних димензија и издржљивости у односу на узраст, висину, тежину и број дјете која је користе.

(2) Санитарна опрема из става 1. овог члана треба да буде од материјала који се лако одржава, а сви метални дијелови треба да буду израђени од нерђајућег материјала.

(3) Санитарна опрема из става 1. овог члана треба да омогућава независност и приватност дјете, те прегледност из друге просторије, односно да омогућава да одрасли могу надгледати санитарни простор који користе дјете.

Члан 48.

(1) У предпростору из члана 44. став 1. овог правилника налазе се најмање два умиваоника на висини од 50 cm до 60 cm са константно подешеном умјереном температуром воде.

(2) Огледала, држачи за сапун и убруси треба да буду постављени изнад висине умиваоника тако да су прилагођени узрасту дјетета.

Члан 49.

(1) У тоалету се налазе најмање двије WC шоље.

(2) WC шоље максималне висине до 28 cm постављају се у тоалет кабинама које треба да буду отворене или направљене од лаких, транспарентних преграда, највише до висине један метар, уз лагана врата која се отварају према вани или параване.

Члан 50.

(1) Један санитарни простор може да користи максимално 60 дјеце.

(2) Мањи објекти установа који у складу са својом унутрашњом просторном организацијом имају два санитарна простора за дјецу са по једном WC шољом и једним умиваоником испуњавају услове у складу са овим правилником.

Члан 51.

(1) За дјецу која се отежано крећу и за дјецу која користе инвалидска колица санитарни простор треба да буде доступан из радне собе.

(2) Установа у коју су укључена дјеца из става 1. овог члана, треба да прилагоди опрему у санитарном простору потребама те дјеце.

Члан 52.

(1) Санитарни простор за одрасле састоји се од предпростора и тоалета са најмање једном WC шољом и умиваоником и славинам са топлем и хладном водом.

(2) Санитарни простор из става 1. овог члана може бити и јединствена просторија у којој се налази најмање једна WC шоља и умиваоник.

Члан 53.

(1) Санитарни простор за одрасле може да користи максимално 30 радника.

(2) За раднике у кухињи у дјечјем вртићу обезбјеђује се посебан санитарни простор.

Члан 54.

(1) Просторије за припрему хране подразумијевају кухињу и приручну кухињу.

(2) Кухиња је простор у коме се одвија технолошки процес обраде намирница, који обухвата припрему, претходну обраду, дораду, термичку и завршну обраду намирница према утврђеним нормативима и рецептурама.

(3) Приручна кухиња је простор у коме се може припремати искључиво доручак, ужина и млијечна храна, те вршити припрема за сервирање претходно припремљених оброка.

(4) У зависности од просторне организације објекта установе, приручна кухиња не мора бити засебна просторија, с тим да се у том случају, приликом приступа дјецe истој, треба обезбиједити адекватан надзор и контрола од стране одраслих.

Члан 55.

(1) Под у просторији за припрему хране треба бити од водоотпорног и неклизационог материјала који се лако чисти и одржава са одводом заштићеног решетком.

(2) Прозори и отвори у кухињи требају бити заштићени од уласка инсеката и глодара.

(3) Зидови просторија за припрему хране требају бити обложени водоотпорним материјалом који се лако чисти и одржава најмање до висине од 180 cm, као што су керамичке или камене плочице, разне врсте пластичних или других облога, изузев водоотпорне боје за кречење зида.

Члан 56.

(1) Кухиња је засебна функционална цјелина која у свом саставу треба имати више радних цјелина за припрему оброка, за сервирање претходно припремљених оброка, за прање и чување чистог посуђа.

(2) Поред простора из става 1. овог члана кухиња треба имати и просторије које се по правилу, налазе уз кухињу и то:

1) оставу за чување намирница одвојену од радних цјелина из става 1. овог члана,

2) помоћне просторије за запослена лица у кухињи, као што су гардероба и санитарни простор.

(3) За рад кухиње, за унос намирница и изношење отпада, треба да буде обезбијеђен посебан економски улаз.

(4) Дјеца немају приступ кухињи уз изузетак када се она користи за учеће активности, уз обавезно надгледање одраслих.

(5) Остава за чување намирница из става 2. тачка 1. овог члана треба да буде одговарајуће величине, сува, вентилисана, у којој је складиштење организовано према врсти намирница и уз одговарајућу опрему и уређаје.

Члан 57.

(1) Кухиња има следећу опрему:

1) професионални електрични штедњак,

2) професионални уређај за одвод дима, паре и мириса,

3) расхладни уређај за хигијенско чување хране,

4) посебне расхладне уређаје за чување контролних узорака хране,

5) професионални дводијелни судопер за прање посуђа са текућом топлотом и хладном водом,

6) посебан умивоник с текућом топлотом и хладном водом, одговарајући прибор и средство за прање, дезинфекцију и сушење руку,

7) одговарајуће радне површине од нерђајућег материјала које су отпорне на оштећења и које се лако одржавају,

8) кухињске елементе за одлагање чистог посуђа и прибора,

9) кухињско посуђе и прибор израђени од нерђајућег материјала,

- 10) хигијенске канте за отпатке са ножним отварањем поклопца,
  - 11) кутију за прву помоћ изложену на видном и лако доступном мјесту,
  - 12) ватроотпорну тканину за гашење пожара.
- (2) Кухиња може бити опремљена и са:
    - 1) другим одговарајућим термичким уређајима,
    - 2) машином за прање посуђа,
    - 3) апаратима за чишћење, мјерење, обраду и припремање хране.
  - (3) Ако се прање посуђа обавља машински, умјесто дводијелног судопера кухиња може имати једнодијелни судопер за прање посуђа са топлом и хладном водом.
  - (4) Изнад термичког уређаја за припремање хране треба бити изведен одвод дима, паре и мириса у вентилациони одвод објекта.

Члан 58.

- (1) Установа која има кухињу допрема оброке у своје организационе јединице које имају само приручну кухињу.
- (2) Установа која у свом саставу нема кухињу обезбјеђује ручак путем ресторана регистрованог за пружање услуге кетеринга, у складу са прописом којим се прописују разврставање и минимални услови за рад угоститељских објеката.
- (3) Допремање оброка у установу или организациону јединицу установе врши се одговарајућим доставним возилом са опремом и уређајима за доставу обрађене хране у складу са прописима о здравственој исправности хране, прописима који уређују област заштите становништва од заразних болести и прописом о условима и начину остваривања исхране, њега, превентивно-здравствене и социјалне заштите дјецe у предшколској установи.

Члан 59.

Приручна кухиња је простор који треба да има сљедећу опрему:

- 1) електрични штедњак или уградну плочу са једном или двије рингле,
- 2) расхладни уређај за хигијенско чување хране,
- 3) расхладни уређај за чување контролних узорака хране,
- 4) судопер за прање посуђа са топлом и хладном водом,
- 5) радни сто или радну површину,
- 6) кухињско посуђе и прибор израђени од нерђајућег материјала,
- 7) кухињске елементе за одлагање чистог посуђа и прибора,
- 8) хигијенску канту за отпатке са ножним отварањем поклопца,
- 9) кутију за прву помоћ изложену на видном и лако доступном мјесту,
- 10) ватроотпорну тканину за гашење пожара.

Члан 60.

Просторије за управу и стручну службу су опремљене канцеларијским намјештајем и смјештене су у објекту дјечјег вртића, клуба за дјецу или у засебном објекту установе.

Члан 61.

- (1) Установа треба да има просторије техничког блока и то:
  - 1) простор за раднике који обезбјеђују исправно техничко функционисање објекта и опреме и простор за раднике који одржавају чистоћу и хигијену у установи,
  - 2) оставу за прибор и средства за одржавање простора и опреме.

(2) Просторије техничког блока могу бити и:

- 1) радионица,
- 2) котловница,
- 3) вешерница.

(2) Просторије техничког блока су смјештене у дијелу објекта који није непосредно везан за просторије у којима бораве дјеца.

(3) Уколико у установи нема вешернице, прање постељног и другог веша се обезбјеђује коришћењем услуга специјализованих сервиса за ту врсту услуга.

Члан 62.

(1) Вишенамјенски простор је мултифункционалан простор који се користи за ручавање и за разноврсне дјечје активности као што су:

- 1) здравствено-хигијенске,
- 2) истраживачко-сазнајне,
- 3) перцептивно-моторичке,
- 4) ликовно-моделарске и
- 5) друштвене активности.

(2) Простор из става 1. овог члана користе највише двије васпитне групе у истом временском интервалу.

Члан 63.

(1) Вишенамјенски простор не мора да буде посебна просторија или физички одвојена крутим преградама од радних соба, али треба обезбиједити породичну атмосферу ручавања.

(2) Ручавање се може обављати и у радној соби или другом простору који омогућава сигурно, пријатно и хигијенски уређено мјесто за исхрану дјеце.

Члан 64.

(1) Уколико се ради о кухињи већег капацитета која није у непосредној близини простора за ручавање, радних соба или другог простора у ком се обавља ручавање, оброци се допремају на сервисним колицима.

(2) Посуђе и прибор за ручавање требају бити израђени од глатког, чврстог, безмирисног, нетоксичног и нерђајућег материјала отпорног на корозију, тако да контакт с њима не мијења природни састав намирница, а у складу са прописом којим се регулише безбједност материјала и предмета који долазе у непосредан додир са храном.

Члан 65.

(1) Простор за заједничке активности и за игру дјеце у објекту опрема се на начин који омогућава прилагођавање карактеристикама дјеце у групи и њиховим развојним потребама, у којима доминира концепт флексибилне организације и лако преносиве опреме у оквиру примјене програма из области предшколског васпитања и образовања.

(2) Простор из става 1. овог члана треба да омогућава да се у њему сусрећу дјеца и одрасли из једне или више васпитних група у разним активностима.

(3) Простор из става 1. овог члана може се користити и за одржавање манифестација и свечаности у установи.

Члан 66.

- (1) Просторије за физички активну игру и рекреативне активности могу имати:
- 1) вишенамјенске справе за пењање,
  - 2) универзалне и поливалентне струњаче са ушивеним самољепљивим тракама за спајање у разне облике,
  - 3) греде различитих ширина,
  - 4) шведске љестве,
  - 5) спортску опрему за полигоне спретности прилагођену дјечјем узрасту:
    1. мале кошеве,
    2. тобогане,
    3. чуњеве,
    4. вијаче,
    5. лопте разних величина,
    6. тунеле за провлачење,
    7. друге реквизите.
- (2) Уколико су вишенамјенске справе за пењање из става 1. тачка 1) овог члана конструисане у два нивоа висина сваког нивоа не смије бити нижа од 150 cm.
- (3) Уколико се простор за заједничке активности дјеце употребљава за физички активну игру и рекреативне активности, пожељно је да има реквизите из става 1. овог члана.

Члан 67.

Просторија за релаксацију и тиху игру је простор без буке, који се користи за активан одмор и опремљен је намјештајем који дјетету пружа могућност несметаног кретања и одмарања као што су лаке лежаљке или пјенасти и спужvasti материјали за одмор дјеце које се могу слагати, јастуци, фотеље, дебље антибактеријске подлоге, гумене простирке, полице са књигама и играчкама.

Члан 68.

- (1) Сваком дјетету треба обезбиједити пријатан и удобан простор за дневни одмор.
- (2) Уколико је дјетету физиолошки потребан сан, простор из става 1. овог члана треба бити опремљен лако преносивим дјечјим креветима или лаким лежаљкама или пјенастим и спужvastим материјалима.
- (3) Дјетету које има потребу за сном или одмором треба да буде доступна чиста лична постељина, и то:
- 1) платнена простирка,
  - 2) прекривач.
- (4) Намјештај и постељина из ст. 2. и 3. овог члана треба да буду израђени од материјала који нису штетни за дјецу и који се лако могу одржавати, односно дезинфиковати или прати.

Члан 69.

- (1) Дјечји кревет је конструисан и израђен од лаких материјала тако да се може једноставно сложити у хоризонталном или вертикалном положају, по могућности да не заузима велику површину и да га дијете може самостално помијерати.
- (2) Висина кревета из става 1 овог члана не може бити виша од 15 cm тако да га могу користити све узрасне групе.

(3) Пјенасти и спужвасти материјали који имају функцију кревета треба да буду мале тежине, пресвучени лакоперивим платном, са висином од 20 cm до 27 cm, како би се могли лакше одлагати или имати вишенамјенске функције и како би их у случају потребе могла помијерати и сама дјеца.

(4) Установа може бити опремљена и креветићима за дјецу до 18 мјесеци старости или док дјеца сигурно не проходају који треба да имају ограду висине најмање 50 cm, исте са свих страна, са размаком између вертикалних елемената највише до 8 cm и припадајуће мадраце.

(5) Креветићи из става 4. овог члана не смију имати металну ограду.

Члан 70.

(1) Просторије за релаксацију и тиху игру гдје се дјеца могу одмарати, као и простор за спавање и одмор налазе се, по правилу, у мирнијем дијелу установе, одвојене од простора у којима се одвија активна игра.

(2) Простори из става 1. овог члана смјештени су тако да дјецу запослени у установи могу надзирати у вријеме док спавају или одмарају.

Члан 71.

Установа треба да обезбиједи услове за несметано обављање активности за дјецу која не спавају или се не одмарају.

Члан 72.

(1) Просторије за различите видове подршке учењу могу бити мање просторије у којима дјеца уче кроз стварни контакт са предметима и физичком средином, те интеракцијом у односу на простор који га окружује ради подстицања развојних аспеката дјеце и то:

- 1) физички развој,
- 2) интелектуални развој,
- 3) социоемоционални развој,
- 4) развој говора, комуникације и стваралаштва.

(2) Просторије из става 1. овог члана требају да буду опремљене материјалима за рано учење и играчкама у складу са овим правилником, а у зависности од усмјерености подршке поједином развојном аспекту.

Члан 73.

(1) Атеље је просторија за подршку раном учењу у којој се развија дјечја креативност и стваралаштво путем различитих ликовних техника.

(2) Под у просторији из става 1. овог члана треба да буде од водоотпорног и неклизајућег материјала који се лако чисти и одржава.

(3) У просторији из става 1. овог члана, потребно је омогућити дјечи употребу умиваоника са топлом и хладном водом.

(4) Намјештај у атељеу треба да буде од глатког и лакоперивог материјала ради лакшег одржавања.

Члан 74.

Радионица за рад са глином и радионица за израду лутака, играчака и другог дидактичког материјала су просторије за подршку раном учењу у којима васпитно-образовни радници путем различитих ликовних техника и техника израде лутака,

израде играчака и дидактичког материјала, стварају стимулативно окружење и простор за рано учење.

Члан 75.

Простор за васпитно-образовне раднике у установи треба да има:

- 1) столове и столице,
- 2) ормар или полицу за стручну литературу,
- 3) рачунар,
- 4) гардеробне елементе,
- 5) другу опрему која се користи за организоване активности и рад васпитно-образовних радника.

Члан 76.

(1) Простор за родитеље може бити посебно издвојен простор или дефинисан простор у већој просторији.

(2) У простору из става 1. овог члана родитељима су на располагању различите информације о раду установе и треба да буде опремљен:

- 1) столицама,
- 2) зидним паноима за информације и обавјештења.

Члан 77.

(1) Простор за библиотеку може да буде посебно издвојен простор или дефинисан простор у склопу друге просторије.

(2) Библиотечки фонд треба да садржи сљедеће публикације:

- 1) стручну литературу,
- 2) дјечју литературу, сликовнице, енциклопедије,
- 3) часописе,
- 4) новинска издања,
- 5) фото, видео и тонске записе и друго.

(3) Библиотека може бити централна или посебна за организационе јединице.

Члан 78.

(1) Простори у којима је смјештена библиотека и простори у којима су смјештена дидактичка средства и материјали за игру, у зависности од броја дјецe и запослених, треба да имају:

- 1) ормаре,
- 2) полице,
- 3) пултове са неколико столица,
- 4) столове и столице,
- 5) рачунар,
- 6) столове за дидактичка средства,
- 7) витрине за дидактички материјал и материјал за игру,
- 8) остало што је потребно за реализацију програмских активности.

(2) Простори који се користе за одлагање дидактичке опреме треба да буду пројектовани и организовани тако да су увијек доступни васпитачима.

Члан 79.

(1) Простор за пружање прве помоћи користи се у случају лакше повреде дјетета.

(2) Простор из става 1. овог члана треба да има подове који се лако чисте, одржавају и дезинфикују.

(3) Простор из става 1. овог члана треба да има и умиваоник са топлом и хладном водом, течним сапуном и ручницима за једнократну употребу.

(4) Простор из става 1. овог члана треба да буде опремљен и са:

- 1) кутијом за прву помоћ,
- 2) радним столом,
- 3) столицама,
- 4) лежајем за дијете.

ГЛАВА IV

МАТЕРИЈАЛИ ЗА ИГРУ И РАНО УЧЕЊЕ И ДИДАКТИЧКА СРЕДСТВА

Члан 80.

(1) Материјали за игру и рано учење треба да буду прилагођени узрасту и индивидуалним развојним потребама дјете.

(2) Материјали из става 1. овог члана треба да буду сигурни и лаки за употребу, функционални, узрасно и развојно примјерени, те да имају могућност вишеструког кориштења.

Члан 81.

(1) Установа треба да буде опремљена материјалима из члана 80. став 1. овог правилника у складу са прописом којим се регулише безбједност дјечјих играчака.

(2) Поред материјала из става 1. овог члана, установа може бити опремљена и материјалима за игру и рано учење који су настали у непосредном васпитно-образовном раду или су ручно израђени ради примјене у програмским активностима и стварања стимулативног окружења за учење, а који су израђени у складу са прописом којим се регулише безбједност дјечјих играчака.

(3) Стручну процјену материјала из става 2. овог члана у погледу примјенљивости у васпитно-образовном раду, функционалности и педагошко-методичког квалитета врши стручни актив или стручни тим установе.

Члан 82.

(1) Установа треба да је опремљена сљедећим материјалима за рано учење, средствима и опремом:

1) за разноврсне облике кретања: лопте, обручеви, конопци, вијаче, струњаче, гумиране простирке,

2) за перцептивно-моторичке, графомоторичке, логичко-математичке и друштвене активности: перле за низање различитих боја, облика и величина, фигуре геометријских облика, магнетна табла са магнетним словима, бројевима и геометријским облицима, слагалице различитих нивоа сложености, логички блокови, штапићи у боји, игре меморије, играчке за вјежбање вјештина пертлања, различитих начина закопчавања, уметалке, друштвене игре, магнети, мозаик боцкалице, танграм, слике са различитим мотивима, конструкторски елементи, фигуре људи, фигуре животиња, модели превозних средстава, модели сабраћајних знакова, мини зоолошки врт, посуде различитих запремина, модели воћа и поврћа, мини намјештај за

имитативне и симболичке игре, позоришни реквизити, лутке, одјећа и обућа за лутке, гињол лутке за драмске игре и драматизације,

3) за откривалачко-проналазачко-сазнајне активности: лупе, разне збирке природних материјала попут шкољки, стијена и минерала, модели инсеката, инструмент за мјерење дужине – метар, микроскоп, играчка вага са теговима, глобус, географске карте, макете планета,

4) за ликовно стваралаштво: штафелај, прибор и материјал за различите ликовне технике: темпере, акварел боје, фломастери, воштани пастели, оловке у боји, кистови, папири у различитим величинама, бојама и разних текстура, пластелин, глина, креде у боји, љепила за папир, маказице са заобљеним рубовима, маказице за љеворуку дјецу,

5) за подстицање дјечјег језичког стваралаштва и развоја говора и комуникације: сликовнице и књиге за дјецу прилагођене развојном узрасту дјетета, примјереног материјала, формата и садржаја, часописи за дјецу, енциклопедије, радни листови, радне свеске и сликовнице које су израдила дјеца,

6) за музичко стваралаштво: Орфов инструментаријум, аудио збирке са примјереним садржајима за дјецу,

7) инструментима које направе дјеца и васпитачи током активности.

(2) Установа треба да има и неки од хармонских музичких инструмената.

Члан 83.

(1) Основни обавезни пакет материјала за игру и рано учење сваке васпитне групе чине:

1) лопте, вијаче, обручеви, чуњеви,

2) перле за низање различитих боја, облика и величина, фигуре геометријских облика, штапићи у боји, слагалице различитих нивоа сложености, игре меморије, уметаљке, друштвене игре, боцкалице, танграм, конструкторски елементи, фигуре људи, фигуре животиња, посуде различитих запремина, различите врсте лутака,

3) инструмент за мјерење дужине – метар, глобус, лупа,

4) прибор и материјал за различите ликовне технике и маказице са заобљеним рубовима за свако дијете, те маказице за љеворуку дјецу,

5) сликовнице и књиге за дјецу.

(2) На нивоу организационе јединице у установи на располагању треба да буде најмање један Орфов инструментариј, хармонски музички инструмент и аудио збирка са примјереним садржајима за дјецу.

(3) Материјал за игру и рано учење из става 1 овог члана прилагођен је узрасној групи и развојним карактеристикама дјеце.

Члан 84.

Материјали за игру и рано учење сортирани су по логичкој структури активности, смјештени у адекватан простор, означени договореним ознакама, доступни дјецу и увијек спремни за употребу.

ГЛАВА V

ВАЊСКИ ПРОСТОР И ОПРЕМА

Члан 85.

(1) Вањски простор објекта установе представља јединствену цјелину која обухвата прилаз објекту, двориште и остале вањске површине објекта.

(2) Вањски простор из става 1. овог члана треба да буде ограђен тако да дијете не може да га напусти без знања васпитача.

(3) Уколико није могуће оградити цјелокупан вањски простор, а објекат установе се налази у близини саобраћајнице или ријеке, потребно је оградити прилаз објекту, како би се омогућио безбједан и несметан приступ улазу у објекат и дворишту, као и двориште.

(4) Ограда треба да буде висока најмање 150 cm.

(5) Ограда из става 4. овог члана треба да буде изграђена од вертикално постављених елемената са максималним размаком од 8 cm између тих елемената, а уколико је изграђена од хоризонтално постављених елемената, потребно је поставити заштиту како би се осигурала безбједност дјецe.

(6) Браве на огради треба да буду постављене на начин да их дијете не може отворити са унутрашње стране.

(7) У оквиру објекта могу бити предвиђене јавне површине за паркинг-мјеста.

Члан 86.

Двориште треба да буде безбједно и у свом склопу треба да има разноврсне просторе, равних и неравних површина, за различите врсте игара и активности, као што су:

- 1) трчање,
- 2) пузање,
- 3) пењање,
- 4) провлачење.

Члан 87.

(1) Двориште треба да се прилагоди програмским активностима и развојним могућностима дјецe, са одговарајућим реквизитима, а то су:

- 1) пјешчаник са кантицама и лопатицама,
- 2) мали травњаци за трчање,
- 3) дјечје клупице.

(2) Двориште може бити опремљено и са тобоганима, просторима са ниским кошевима или головима за елементе спортских игара, стандардним, мрежастим или цјевастим пењалицама и провлачилицама, скривалицама и кућицама за осамљивање и другим реквизитима за дјецу.

(3) У дворишту установе дозвољено је постављање љуљашки које имају наслон, рукохвате и сигурносни појас, а уколико је љуљашка причвршћена за конструкцију ланцима, карике на ланцима требају имати сигурносну заштиту.

Члан 88.

(1) У дворишту може бити доступна питка вода са постављеном славином у висини дјетета.

(2) У дворишту не треба бити засађено отровно грмље и биљке, а могу да буду засађене воћке и да се обезбиједи простор за врт.

(3) Ако се у дворишту налази степениште, треба да буде видно означено.

(4) Ако степениште има више од три степенице, треба да има рукохват који је постављен од 50 до 60 cm од пода.

ГЛАВА VI

БЕЗБЈЕДНОСТ БОРАВКА ДЈЕЦЕ И ОДРАСЛИХ У ОБЈЕКТИМА УСТАНОВЕ

Члан 89.

(1) У установи треба да се предузму одговарајуће мјере и активности којима се успоставља систем заштите и спасавања и осигурава безбједност унутар простора у коме бораве дјеца и одрасли и то:

- 1) израда процјене ризика на радном мјесту и у радној средини за запослене,
- 2) израда процјене ризика од опасности за боравак дјеце у установи,
- 3) израда плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и
- 4) уређење простора установе у функцији заштите и спасавања дјеце.

(2) Мјерама и активностима које се предузимају из става 1. овог члана дјеца и запослени треба да буду заштићена од несреће у унутрашњем и вањском простору објекта.

Члан 90.

(1) Установа има обавезу да изради процјену ризика на радном мјесту и у радној средини за запослене из члана 89. став 1. тачка 1) овог правилника у складу са прописом којим се уређује област заштите на раду.

(2) Процјена ризика из члана 89. став 1. тачка 1) овог правилника обавља се најмање једном у три године, уколико актом о процјени ризика није предвиђен краћи рок.

(3) У случају било какве промјене услова радне средине или реконструкције објекта установе, испитивање услова рада и боравка дјеце обавља се у року не дужем од шест мјесеци од дана настале промјене.

(4) Приликом израде процјене ризика из члана 89. став 1. тачка 1) овог правилника потребно је дефинисати мјере редовног одржавања и сигурности најмање једном годишње или, уколико за то постоје услови и потреба, и чешће.

Члан 91.

(1) Процјена ризика од опасности за боравак дјеце у установи треба да идентификује све аспекте ризика објеката у којима бораве дјеца, опреме и средстава која дјеца користе, као и материјала који се користе у васпитно-образовном раду и са којима дјеца могу доћи у контакт са јасним показатељима:

- 1) о објекту и мјесту гдје је вршен преглед,
- 2) када је преглед вршен,
- 3) ко је вршио преглед.

(2) Уочене опасности се отклањају одмах или се покреће процедура отклањања по кратком поступку.

(3) Процјена ризика из става 1. овог члана саставни је дио акта о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини за запослене.

Члан 92.

(1) Поправке и друге активности у вези са одржавањем објеката и опреме не могу се вршити у вријеме боравка дјеце у објекту.

(2) У случају да се активности из става 1. овог члана врше у периоду када су дјеца у објекту, радници треба да смјесте дјецу у безбједну радну собу или други простор.

Члан 93.

(1) Израда плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама у установи врши се на основу прописа којим се уређује област заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

(2) Сви запослени у установи одмах по уоченој опасности од елементарне непогоде и друге несреће обавјештавају о томе директора установе.

(3) Директор установе одмах покреће процедуру заштите и спасавања дјецe у складу са Законом.

Члан 94.

Простор установе треба да буде уређен тако да је у функцији заштите и спасавања дјецe, и то:

1) обезбијеђена проходност евакуационих путева,

2) обезбијеђени излази, с тим да број излаза зависи од величине и спратности установе када се за 30 дјецa обезбјеђују најмање два излаза, један евакуациони и један редовни, а у случају да дјецa бораве на спрату за сваки спрат потребно је, поред редовног, обезбиједити најмање по један евакуациони излаз,

3) видљиво, читљиво и препознатљиво обиљежени евакуациони путеви,

4) осигуран приказ бројева телефона хитних служби на јасно видљивим мјестима у установи,

5) видљиво означено и лако доступно мјесто на ком се налазе комплети за прву помоћ и апарати за гашење пожара.

Члан 95.

Установа треба да спроводи и организује противпожарну заштиту у објекту у складу са прописима којима се уређује област заштите од пожара.

Члан 96.

(1) Установе које имају видео-надзор треба да поступају у складу са прописом којим се уређује област заштите личних података с циљем поштовања права на приватност дјецe, заштите документације трајне вриједности и подизања нивоа сигурности дјецe, родитеља и запослених у објекту установе, у унутрашњем и вањском простору.

(2) Надлежни орган установе одлучује о увођењу видео-надзора, а одлука надлежног органа треба да садржи правила успостављања, сврху употребе видео-надзора и начина обраде и заштите података у вези са видео-надзором.

(3) Приступ систему видео-надзора у реалном времену или приступ архиви података има директор или лице које он овласти.

(4) Видео-надзор не врши се у радним собама и посебним просторијама за спавање и одмор, те санитарним просторима да би се осигурало право на приватност дјецe и сигуран боравак у установи.

(5) Снимци настали путем видео-надзора на основу којих се може идентификовати носилац података представљају збирку личних података и њена употреба уређује се прописом о заштити личних података.

(6) Установа која врши видео-надзор обезбјеђује заштиту личних података.

(7) Установа у којој се врши видео-надзор треба на видном мјесту да истакне обавјештење о видео-надзору и контакт путем којег се могу добити информације о видео-надзору.

Члан 97.

(1) Видео-материјали и фотографије настали током спровођења програма предшколског васпитања и образовања, на основу којих се може утврдити идентитет дјетета које похађа установу, могу се корисити ради промоције установе, путем средстава масовне комуникације, рачунарског система или мреже или на јавном скупу, само ако установа има писмену сагласност родитеља/старатеља и то само у сврхе за које је родитељ/старатељ дао сагласност и на период на који се сагласност даје, у складу са прописом којим се уређује област заштите личних података.

(2) Писмена сагласност родитеља/старатеља из става 1. овог члана прибавља се приликом уписа дјетета у установу, након упознавања родитеља са активностима које су планиране програмом установе.

(3) Одбијање давања сагласности родитеља/старатеља из става 1. овог члана не значи и забрану учествовања дјетета у одређеној активности за коју исказе интересовање.

(4) Установа треба обавијестити родитеље/старатеље да не објављују видео-материјал и фотографије групе дјеце који су настали у установи без сагласности родитеља/старатеља те дјеце да се дјеца не би излагала ризику злоупотребе и угрожавања личног идентитета.

ГЛАВА VII УСЛОВИ ЗА РАД ИГРАОНИЦА

Члан 98.

(1) Играоница се може регистровати за потребе игре и дружења дјеце у пословном или стамбеном простору и нема статус предшколске установе.

(2) Регистрација играонице се врши у складу са Законом.

Члан 99.

(1) Локација земљишта на којој се гради играоница треба да испуњава услове дефинисане прописима којима се регулише уређење простора и грађење, те прописима којима се регулише заштита животне и радне средине.

(2) Објекат играонице се гради у складу са техничким прописима којима се регулише уређење простора и грађење.

Члан 100.

(1) Играоница треба да пружа сигурно и безбједно, пријатно и стимулативно окружење за потребе игре, дружења и слободних активности дјеце предшколског и основношколског узраста.

(2) Дизајн и изглед играонице треба да омогућава дјеци стицање разноврсних искустава неопходних за развој њихове креативности кроз различите врсте игара и активности, као што су трчање, пузање, пењање и провлачење, перцептивно-моторичке, графомоторичке, логичко-математичке, сазнајне, језичке и друштвене активности, те ликовно и музичко стваралаштво.

Члан 101.

Уколико се у објекту играонице налази балкон, он се не може користити за потребе играонице.

Члан 102.

(1) Простор играонице треба да има:

- 1) просторију за игру и дружење дјеце,
- 2) просторију за родитеље,
- 3) гардеробу за дјецу,
- 4) простор за сервирање хране,
- 5) санитарни простор за дјецу и одрасле.

(2) Просторије играонице из става 1. т. 1), 2), 3) и 4) овог члана могу бити повезане као функционална цјелина која представља јединствен простор са фиксираним или флексибилним преградама висине не мање од 100 см, с тим да организација простора треба бити јасно дефинисана у вези са намјеном сваке просторије.

(3) Уколико се играоница налази у склопу тржног центра, она треба да има само просторије из става 1. т. 1) и 3) овог члана.

Члан 103.

(1) Просторија за игру и дружење дјеце треба да буде опремљена:

- 1) дјечјим столовима,
- 2) дјечјим столицама,
- 3) отвореним полицама са играчкама и сликовницама.

(2) Просторија из става 1. овог члана може бити опремљена и са:

- 1) вишенамјенским справама за пењање,
- 2) универзалним и поливалентним струњачама са ушивеним самољепљивим тракама за спајање у разне облике,
- 3) лаким лежаљкама за одмор дјеце,
- 4) гредама различитих ширина,
- 5) спортском опремом за полигоне спретности прилагођеном дјечјем узрасту:
  1. мали кошеви,
  2. тобогани,
  3. чуњеви,
  4. вијаче,
  5. лопте разних величина,
  6. другим реквизитима прилагођеним дјечјем узрасту и безбједним за кориштење.

(3) Уколико су вишенамјенске справе за пењање из става 2. тачка 1) овог члана конструисане у два нивоа, висина сваког нивоа не смије бити нижа од 150 см.

Члан 104.

Елементи за опремање простора за игру и дружење треба да омогућавају прегледност цијелог простора и не треба да спутавају дјецу у кретању и истраживању простора.

Члан 105.

(1) У просторији за игру и дружење дјеце треба да буде обезбијеђено најмање 3 m² корисне радне површине за свако дијете.

(2) Простор објекта који се користи за активности дјеце из члана 102. став 2. овог правилника чини корисну радну површину објекта.

Члан 106.

Просторија за родитеље треба да буде опремљена столовима и столицама.

Члан 107.

(1) Простор за сервирање хране је простор у коме се може вршити припрема за сервирање претходно припремљене хране.

(2) У зависности од просторне организације играонице, простор за сервирање хране не мора бити засебна просторија, с тим да се у том случају, приликом приступа дјеце, треба обезбиједити адекватан надзор и контрола од запослених и родитеља дјеце.

Члан 108.

Простор за сервирање хране има сљедећу опрему:

- 1) расхладни уређај за хигијенско чување хране,
- 2) судопер за прање посуђа са топлом и хладном водом,
- 3) радни сто или радну површину,
- 4) хигијенску канту за отпатке са ножним отварањем поклопца,
- 5) кутију за прву помоћ изложену на видном и лако доступном мјесту.

Члан 109.

У играоницу је дозвољено уношење само индустријски произведене и оригинално запаковане хране на којој постоји јасна декларација у вези са роком употребе и складиштења.

Члан 110.

(1) Санитарни простор за дјецу и одрасле може бити заједнички и треба да има умиваоник са најмање једном славином и тоалет кабине за дјецу и одрасле са по једном WC шољом.

(2) Санитарна опрема за простор из става 1. овог члана треба да буде од материјала који се лако одржава, а сви метални дијелови треба да буду израђени од нерђајућег материјала.

Члан 111.

(1) Уколико играоница у свом саставу има двориште оно треба да буде ограђено.

(2) Реквизити који могу да угрозе дјечју безбједност као што су љуљашке или вртешке могу се користити само уз надзор запосленог лица.

Члан 112.

(1) Играоница треба да има запослено лице које има завршен први циклус одговарајућег студијског програма или еквивалент потребан за рад у васпитно-образовним установама.

(2) У случају када не постоји могућност ангажовања лица из става 1. овог члана, може се ангажовати лице које има завршену најмање средњу школу и испуњава опште услове за заснивање радног односа у складу са прописима којима се регулишу радни односи.

(3) Уколико се играоница налази у склопу тржног центра, она не мора имати запослено лице и тада дјеца у играоници бораве под пуном бригом и надзором родитеља.

Члан 113.

Пушење у играоници се регулише у складу са прописом којим се уређује употреба дуванских производа на јавним мјестима.

Члан 114.

У играоницу се не уносе животиње и оштри предмети, те остали предмети који угрожавају безбједност и сигуран боравак дјеце у играоници.

Члан 115.

Стандарди и нормативи за градњу и уређење предшколских установа утврђени чланом 11. ст. 2. и 3, чланом 16, чланом 17. став 3, чланом 18, чланом 20. ст. 1. и 2, чланом 21. став 1, чланом 23, чланом 24. ст. 1. и 2, чланом 33, чланом 34. ст. 1, 2, 3. и 4, чланом 37, чланом 38. ст. 1, 2, 3. и 4, чл. 43, 46. и 80, чланом 81. став 1, чланом 86, чланом 92. став 1, чл. 93, 94. и 95, чланом 96. став 1. и чланом 97. овог правилника односе се и на играонице.

ГЛАВА VIII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 116.

(1) Установе које су изграђене према раније важећим стандардима и нормативима ускладиће број уписане дјеце са квадратуром унутрашње корисне површине у складу са нормативима и стандардима прописаним овим правилником.

(2) Установе које имају рјешење о одобрењу за рад предшколске установе чији су објекти изграђени у складу са раније важећим стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања, ускладиће простор, материјале и опрему са одредбама овог правилника, изузев стандарда и норматива који су прописани чланом 12. став 3, чланом 14. став 3, чланом 48. став 1, чланом 49. став 1. и чланом 69. став 2. овог правилника.

Члан 117.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о педагошким стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања („Службени гласник Републике Српске“, број 64/13).

Члан 118.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 07.040/020-2433-1/16
Датум: 16. јули 2019. године

МИНИСТАР
Наталија Тривић, мр

Прилог 1.

Дозвољена вриједност тешких метала

Назив тешког метала	Дозвољена вриједност (mg/kg)		
	Пјесковито земљиште	Прашкасто-иловасто земљиште	Глиновито земљиште
Олово	50	100	150
Бакар	60	90	120
Арсен	10	15	20
Хром	40	80	120

Прилог 2.

Дозвољени ниво буке у објекту установе

Највише дозвољени 15-минутни еквивалентни ниво буке (Leq) (dB)	дању
Собе за рад са дјецом	45
Собе за одмор	40
Бука од нестационарних извора буке изван зграде	45

Прилог 3.

Микроклима објекта

Релативна влажност ваздуха (%)	од 40% до 60%	
Брзина струјања ваздуха (m/s)	макс. 0,2 m/s	
Температура у предшколској установи и играоници	Љетни период	Зимски период
Радне собе и собе за одмор дјеце	макс. 28°	од 22° до 24°
Играонице	мин. 23°	мин. 21°
Ходници	мин. 23°	мин. 21°

Прилог 4.

Дозвољена вриједност биолошких штетности

Микроорганизми		Дозвољена вриједност
Бактерије	Највјероватнији број колонија у 1 m ³	400
Гљивице	Највјероватнији број колонија у 1 m ³	400

Прилог 5

Дозвољена вриједност хемијских штетности

Назив супстанце	Дозвољена вриједност	
	ml/m ² (ppm)	mg/m ³
Угљен-диоксид	-	-
Угљен-моноксид	50	55
Азот-диоксид	1	2
Сумпор-диоксид	2	5
Ацеталдехид	50	90
Ацетон	244	590
Формалдехид	1,2	1,5

Бензен	1	3
Амонијак	25	18
Акролеин	0,1	0,25
Стирен	50	215